

Llengua japonesa / 日本語

Seminari IULA

Philip Dwelle
Anna Joan Casademont

Guió de la sessió

- # Introducció
- # Ortografia i escriptura
- # Fonologia
- # Morfologia
- # Sintaxi i semàntica: SOV
 - Les partícules
 - Estructures oracionals
- # Registres
- # Ús del diccionari i altres curiositats
- # Bibliografia i recursos a Internet

Introducció

- # Llengua japonesa (日本語)
 - Origen incert; llengua altaica (manxú?)
 - Aglutinant; polisil·làbica
 - SOV
 - Japó (120 milions), Hawaii, Brasil, Guam, etc.
 - Documentació més antiga: inscripcions fetes en caràcters xinesos al segle V

Introducció (Variació dialectal)

- # Dialectes del japonès
 - Hyojungo – estàndard
 - Kansaiben - llengua de comèdia
 - Hakataben - (-to?) nani o shite iru no?
⇒nanba shiyotto?
 - Tohokuben - neutralització de /i/ i /u/

Ortografia i escriptura

- # Traços i radicals com ideogrames xinesos
- # Entrada escriptura xinesa per Corea
- # Adaptació entre escriptura i so
 - Diverses pronunciacions dels *kanji* (漢字) →
okurigana i *furigana*
 - Dos alfabets sil·làbics:
 - *Hiragana* (ひらがな)
 - *Katakana* (カタカナ)
 - *Romaji* (ロマジ)

Ortografia i escriptura

(Sil·labaris)

# ひらがな (<i>hiragana</i>)	# カタカナ (<i>katakana</i>)
わらやまはなたさかあ
るり みひにちしきい
るゆむふぬつすくう
えれ めへねてせけえ
をろよもほのとそこお	ワラヤマハナタサカア
キリ ミヒニチシキイ
ルユムフヌツスクウ
エレ メヘネテセケエ
ヲロヨモホノトソコオ
りんご (<i>ringo</i>)	バッグ (<i>baggu</i>)
だいがく (<i>daigaku</i>)	フランス (<i>Furansu</i>)
しゅくだい (<i>shukudai</i>)	レコーダ (<i>recooda</i>)

Ortografia i escriptura

(Alguns orígens d'ideogrames)

Some kanji developed from pictures:

☉ became 日 'sun' 月 became 月 'moon'
 子 became 子 'child' 川 became 川 'river'

漢字
 Kanji

Sometimes these were combined to express other concepts:

the 日 sun and 月 moon together make 明 'bright'
 the 日 sun seen through a 木 tree makes 東 'east'
 a 人 person leaning against a 木 tree makes 休 'rest'
 白 white 水 water makes 泉 'a spring'

Sometimes the combinations were also based on sound:

木 tree and 白 *haku* 'white' make 柏 *haku* 'oak'
 糸 thread and 泉 *sen* 'a spring' make 線 *sen* 'line'

7

Ortografia i escriptura

(kanji o ideogrames)

- # だいがく // 大学 → *daigaku* (universitat)
- # おおきい // 大きい → *ookii* (gran)
- # はな // 花 → *hana* (flor)
- # かびん // 花瓶 → *kabin* (gerro)
- # はなび // 花火 → *hanabi* (focs artificials)
- # はな // 鼻 → *hana* (nas)

8

Fonologia

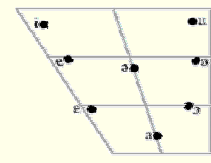
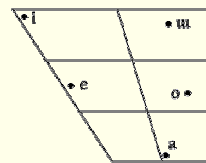
- # Vocals
- # L versus R
- # Mora (so llarg versus so curt)
- # Consonants geminades
- # Processos fonològics:
 - Ensordiment
 - Sonorització
 - Nasalització
- # Accent melòdic

9

Taula de vocals

日本語

Català

10

Fonologia

(Mora / "ritme")

# Morae bàsiques ■ /V/: vocal (赤い あかい) AKAI ■ /YV/: semivocal + vocal (夢 ゆめ) YUME ■ /CV/: consonant + vocal (OBAASAN OBASAN (買う かう) KAU) ■ /CYV/: consonant + semivocal + vocal (東京 とうきょう) TOKYOU	# Morae especials ■ /R/: vocal llarga (お祖母さん 伯母さん) ■ /Q/: so oclusiu /trecat (切手 きって) KITTE ■ /N/: nasal sil·làbica (天気 てんき) TENKI

11

Fonologia

(Consonants geminades)

あな	<i>ana</i>	'forat'
あんな	<i>anna</i>	'així'/nom
ひき	<i>hiki</i>	'estirar'
ひっき	<i>hikki</i>	'escriptura'
かせん	<i>kasen</i>	'subratllar'
かっせん	<i>kassen</i>	'batalla'

12

Fonologia

(Ensordiment de les vocals)

‡ /V/ → [v̥] / C_[-son]—C_[-son], C_[-son]—#

‡ ?kutu? → [kʉ̥tsu] くつ 'sabata'

‡ ?hikaN? → [ç̥ikaN] ひかん 'pessimisme'

‡ ?desu? → [desʉ̥] です copulatiu

13

Fonologia

(Sonorització)

紙 (かみ; *kami*)

火 山

↓

(ひ; *hi*) (やま; *yama*)

手紙 (てがみ; *tegami*)

折り紙 (おりがみ; *origami*)

火山

(かざん; *kazan*)

14

Fonologia

(Nasalització)

ふつうは林檎を食べますが、

Futsuu ha(ringo) wo tabemasu ga.

Normalment menjo pomes però...

桃を食べることもあるんです、よ!

momo wo taberu koto mo aru n desu, yo!

...a vegades també menjo préssecs (eh)!

15

Fonologia

(Nasalització)

天気がいいし、散歩しよう!

Tenki ga ii shi, sampō shiyō!

Com que el temps és bo, anem a passejar!

/N/ → [n] / _V, C_[+palatal]

→ [ŋ] / _C_[+velar]

→ [m] / _C_[+bilabial]

16

Fonologia

(Accent melòdic)

橋の端を箸を持つてる走る。

haçi⁺ no haçi wo ha⁺çi wo motteiru haçiru.

Corro amb bastonets per la barana del pont.

I run on the side of the bridge with chopsticks.

吐く [ha⁺ku] vomitar

履く [haku⁺] posar-se els pantalons, etc.

17

Morfologia

‡ Demonstratiu

‡ Comptadors

‡ Llengua aglutinant (exemple)

18

Morfologia (Demonstratius)

ko-	so-	a-	do-
kore "this one"	sore "that one"	are "that one over there"	dore "which one?"
kono "(of) this one"	sono "(of) that one"	ano "(of) that one over there"	dono "(of) which one?"
konna "like this"	sonna "like that"	anna "like that over there"	donna "how? like which one?"
koko "here"	soko "there"	asoko "over there"	doko "where?"
kochira "this way"	sochira "that way"	achira "that way over there"	dochira "which way?"

19

Morfologia (Comptadors)

bun	文	oracions
chō	丁	eines, tisores, serres, pistoles, tofu, plats de fideus orientals, illes de cases, pa (unes 6 llesques)
haku	泊	nits d'estada a un lloc
hai	杯	tasses, vasos, cullerades, sèpies, pops, cranes
hari	張	paraigües, parasols
hon	本	objectes llargs, prims i cilíndrics
kō	枚	escoles
mai	枚	objectes molt prims, fulls de paper, fotografies, peces de roba
nin	人	gent
sai	才	edat
wa	羽	ocells, conills (per les orelles)

20

Morfologia (Exemple d'estructura aglutinant)

食べる *menjar*
taberu

食べさせる *fer menjar*
tabesaseru

食べさせられる *"ser fet menjar" ~ ser obligat a menjar*
tabesaserareru

食べさせられたい *" voler ser fet menjar" ~ voler ser obligat a menjar*
tabesaseraretai

食べさせられたくない *"no voler ser fet menjar" ~ no voler ser obligat a menjar*
tabesaseraretakunai

食べさせられなかった *"no volia ser fet menjar" ~ no volia ser obligat a menjar*
tabesaseraretakunakatta

食べさせられなかったら *"si no volia ser fet menjar" ~ si no volia ser obligat a menjar*
tabesaseraretakunakattara

21

Sintaxi i semàntica

✦ Estructura bàsica: SOV

[argument + particula] + [argument + particula] + [...] + verb

私は学生です

わたし は がくせい です

Watashi wa gakusei desu (Jo sóc estudiant)

犬が公園に行く

いぬ が こうえん に いく

Inu ga kouen ni iku (El gos va al parc)

22

Sintaxi i semàntica (les partícules: posició i funció)

✦ Tipus segons posició:

■ Final argument → funció argument

- Tema, Subjecte, COD, COI, CC lloc, CC origen, CC destí, CC mode, CC companyia...

■ Final oració →

- Interrogació
- Informació pragmàtica: (a) home / dona, situació comunicativa, jerarquia, etc.; (b) enunciat compartit amb interlocutor, enunciat no compartit amb interlocutor. Etc.

23

Sintaxi i semàntica (exemples)

が	nominatiu	--
は	nominatiu (topicalització)	--
に	datiu benefactiu	"a" "per"
と	comitatiu	"amb"
を	acusatiu	--
で	instrumental locatiu	"amb" "en"
の	possessiu	"de"

24

Sintaxi i semàntica

(les partícules: exemples)

あなたは日本人ですか

Anata wa nihonjin desu ka

Tu ets japonès/japonesa?

彼女が友達に手紙を書きますね

Kanojo ga tomodachi ni tegami wo kakimasu ne

Ella escriu una carta al seu amic, oi/eh?

家族と車で家から駅まで行きました

Kazoku to kuruma de ie kara eki made ikimashita

Anava de casa a l'estació amb cotxe amb la família

夏休みでは私もカタロニアに帰るよ

Haruyasumi dewa watashi mo kataronia ni kaeru yo

Per les vacances d'estiu, jo també tornaré a Catalunya, saps?

25

Sintaxi i semàntica

(estructura oracional: el SN 1)

‡ Substantius

■ No tenen gènere ni nombre

■ Alguns *kanji* com a “sufixos morfològics”

父 母 → *chichi haha* (pare, mare)

子供 子供たち → *kodomo kodomotachi* (nen/a/s/es, nens/es)

果物 食べ物 飲み物 → *kudamono tabemono nomimono*
(fruita, menjar, beguda)

博物館 図書館 → *hakubutsukan toshokan*
(museu, biblioteca)

自転車 自動車 → *jitensha jidousha* (bicicleta, automòbil)

26

Sintaxi i semàntica

(estructura oracional: el SN 2)

‡ Adjectius

■ 3 tipus bàsics (2 de principals *-i, -na*)

小さい 小さくない 小さかった 小さくなかった

chisai chisakunai chisakatta chisakunakatta

és / no és / era / no era petit/a/s/es

静か(な) 静かでありません (でした)

shizuka(na) shizuka dewa arimasen (deshita)

és / no és / era / no era tranquil·la/s/les

* 3r grup: adjectivització amb el sufix 的 (*-no*)

27

Sintaxi i semàntica

(estructura oracional: el SN 3)

‡ Grups nominals:

彼女の本 → *kanojo no hon*

el llibre d'ella

彼女の赤い本 → *kanojo no akai hon*

el llibre vermell d'ella

彼女の文法の赤い本 →

kanojo no bumpu no akai hon

el llibre vermell de gramàtica d'ella

28

Sintaxi i semàntica

(estructura oracional: el SN 4)

‡ Relatives:

彼女がボールペンで書いた本 →

kanojo ga boorupen de kaita hon

el llibre que ella havia escrit amb el bolígraf

29

Sintaxi i semàntica

(estructura oracional: el SV 1)

‡ Verbs:

■ Tres conjugacions

■ NO persona, nombre

■ Temps i aspectes verbals reduïts respecte a les llengües romàniques → compensació amb combinacions verbals, adverbis, etc.

■ Formes sense equivalent exacte en català (exemple: tret d'excés, de resultat negatiu que escapa al nostre control, registre, etc.)

30

Sintaxi i semàntica

(estructura oracional: el SV 2)

tomaru (intransitiu): aturar-se
toimeru (transitiu): aturar alguna cosa
Tokei ga tomatta, Kuruma o tometa

hajimaru (intransitiu): començar
hajimeru (transitiu): començar alguna cosa
Kurasu ga hajimatta, Kurasu o hajimeta

shimaru (intransitiu): ser tancat
shimeru (transitiu): tancar alguna cosa
Doa ga shimatta, Doa o shimeta

31

Sintaxi i semàntica

(estructura oracional: el SV 3)

⌘ Exemples:
(明日)お茶を飲みます
(ashita)ocha wo nomimasu
(demà) bec/beuré te

中国人がご飯を食べます
chuugokujin ga gohan wo tabemasu
Els xinesos mengen/menjaran arròs

32

Sintaxi i semàntica

(estructura oracional: el SV 4)

日本語を勉強します
nihongo wo benkyoushimasu
Estudio/estudiaré (?) japonès
来年、日本語を勉強します
rainen nihongo wo benkyoushimasu
L'any que ve, estudiaré/estudiarà/... japonès
今は日本語を勉強します
ima ha nihongo wo benkyoushimasu
Ara, estic/està/... estudiant japonès

33

Sintaxi i semàntica

(estructura oracional: el SV 5)

⌘ Patrons oracionals 1: present, passat i proposicions
肉を食べる 肉を食べます
niku wo taberu niku wo tabemasu
menjo carn
肉を食べた 肉を食べました
niku wo tabeta ni wo tabemashita
menjava carn
肉を食べよう 肉を食べましょう
niku wo tabeyou niku wo tabemashou
i si mengem carn? "let's..."

34

Sintaxi i semàntica

(estructura oracional: el SV 6)

⌘ Patrons oracionals 2: incoatiu? progressiu? resultatiu?
見るところだ / 見始める
miru tokoro da / mi hajimeru
comença a mirar
見ているところだ / 見つづく
miteiru tokoro da / mi tsuzuku
està mirant
見たところだ / 見て終わる
mita tokoro da / mite owaru
acaba de mirar

35

Sintaxi i semàntica

(estructura oracional: el SV 7)

⌘ Patrons oracionals 3: agradar, odiar...
私は動物が好きです
watashi wa doubutsu ga suki desu
A mi, m'agraden els animals
日本人は鮎を食べることが大好きです
nihonjin wa sushi wo taberu koto ga dai suki desu
Als japonesos, els agrada molt menjar sushi
彼は勉強をすることは好きではありません
kare wa benkyou wo suru koto wa suki dewa arimasen
A ell, no li agrada estudiar

36

Sintaxi i semàntica

(estructura oracional: el SV 8)

Patrons oracionals 4: voler...

映画に行きたいです

eiga ni ikitai desu

vull anar a (veure) una pel·lícula

映画に行きたい (と言っています/そうです/らしい)

eiga ni ikitai (to itteimasu/sou desu/rashii)

(sembla que...) vol anar a (veure) una pel·lícula

映画に行くつもりです / 映画に行こう (と思う)

eiga ni iku tsumori desu / eiga ni ikou (to omou)

vull/vol anar a (veure) una pel·lícula ← ja he/ha

consultat els horaris (penso → rebaixar tensió)

37

Sintaxi i semàntica

(estructura oracional: el SV 9)

Patrons oracionals 5: potencial

お酒が飲めます / お酒を飲みません

osake ga nomemasu / osake wo nomemasen

puc beure sake / no puc beure sake

雨が降ってから、散歩はできません

ame ga futte kara, sampou wa dekimasen

com que plou, no es pot passejar

(ついに、) 電車に乗れるようになる

(tsuini,) densha ni noreru you ni naru

(Finalment) s'ha pogut pujar al tren

38

Sintaxi i semàntica

(estructura oracional: el SV 10)

Patrons oracionals 6: causatiu

父が赤ちゃんに野菜を食べさせる / 食べさす

chichi ga akachan ni yasai wo tabesaseru / tabesasu

El pare fa menjar la verdura a l'infant

先生が学生に宿題をさせる / さす

sensei ga gakusei ni shukudasi wo saseru / sasu

La professora fa fer els deures als alumnes

39

Sintaxi i semàntica

(estructura oracional: el SV 11)

Patrons oracionals 7: passiva

本は作家によって書かれる

hon wa sakka niyotte kikareru

El llibre és escrit per l'escriptor

果物は八百屋の手人からバッグに入られる

kudamono wa yaoya no shunin kara baggu ni

irareru

La fruita és posada dins de la caixa pel treballador de la botiga de fruites i verdures

40

Sintaxi i semàntica

(estructura oracional: el SV 12)

Patrons oracionals 8: combinacions

causativa + passiva

牛乳はスーパーから子供に持って来させる

gyuunyuu wa suupa kara kodomo ni motte kosaseru

la llet és duta pel nen des del supermercat

母がスーパーから子供に牛乳を持って来させられる

haha ga suupa kara kodomo ni gyuunyuu wo motte

kosaserareru

la mare fa que la llet sigui duta pel nen des del supermercat

41

Sintaxi i semàntica

(estructura oracional: el SV 13)

Patrons oracionals 9: obligació

子供たちは野菜を食べなければなりません

kodomotachi wa yasai wo tabenakereba narimasen

els nens/es han de menjar verdura

家は安くなければなりません

ie wa yasukunakereba narimasen

les cases han de ser barates

ペットを買ったら、猫でなければなりません

petto wo kattara, neko denakereba narimasen

si comprem un animal, ha de ser un gat

42

Sintaxi i semàntica

(estructura oracional: el SV 14)

‡ Patrons oracionals 10: *massa, malauradament...*

食べ過ぎたから、御腹が痛いです

tabesugita kara, onaka ga itai desu

com que he menjat massa, em fa mal la panxa

皿を壊してしまった

sara wo kowashite shimatta

he trencat el plat sense voler

43

Sintaxi i semàntica

(estructura oracional: el SV 15)

‡ Patrons oracionals 11: *mirar → intentar*

米を買って見る

kome wo katte miru

miraré de comprar arròs (intentaré)

たくさん勉強して見る

takusan benkyou shite miru

miraré d'estudiar molt (intentaré)

44

Sintaxi i semàntica

(estructura oracional: el SV 16)

‡ Patrons oracionals 12: *passiu detrimental*

私が雨に降られた。

watashi ga ame ni furareta

I was fallen by the rain. = "I got rained on!"

フィリップはアンナのビールを飲んだ。

firippu wa anna no biiru wo nonda

Philip drank Anna's beer.

フィリップにアンナのビールが飲まれた。

firippu ni anna no biiru ga nomareta

Anna's beer was drunk by Philip.

アンナはフィリップにビールを飲まれた。

anna wa firippu ni biiru wo nomareta

Anna [was annoyed] by Philip drinking beer.

45

Registres

‡ Nivells de formalitat:

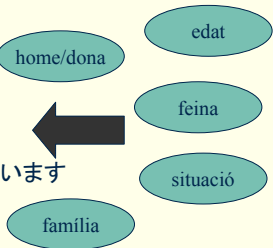
■ Col·loquial 行く

■ Estàndard 行きます

■ Respectuós

■ Humil 参ります

■ Honorífic いらっしゃいます

46

Registres

‡ Com es veu en la llengua?

■ Construccions oracionals

■ Partícules

■ Formes verbals

■ Mots

■ Substantius

■ Adjectius

■ Pronoms

■ Verbs

■ etc.

47

Registre

(gènere)

‡ Parla de dones

わ wa suau

わよ wayo informatiu

わね wane "tag question"

のよ noyo assertiu

‡ Parla d'homes

かい kai interrogatiu

ゾ zo emfàtic

ゼ ze emfàtic

48

Registre

(gènere: exemples)

“jo”	Home/Dona	私 watashi	わたくし watakushi	自分 jibun
	Dona	あたし atashi	あたし atakushi	あたし atai
	Home	俺 ore	僕 boku	わし washi
“tu”	Home/Dona	君 kimi	あなた anata	あなた anta
	Home	手前 temae	コイツ koitsu	お前 omae

49

Ús del diccionari i altres curiositats

辞書:

- Cerca per: radical, traços, pronunciació
- Informació: traços (núm. i ordre), pronunciacions, llista mots on apareix
- Aprenentatge: cerca per pronunciació, *kanji* com a informació en l'entrada
- Bilingüe: *romaji* i combinació *kanji* i sil·labaris en l'entrada

50

Ús del diccionari i altres curiositats

Brad Pitt = ブラッド・ピット = **ブラピ** = *burapi*
 Starbucks = スターバックス = **スタバ** = *sutaba*
 Arnold Schwarzenegger =
 アーノルド・シュワルツェネッガー =
シュワちゃん = *shuwachan*
 Snowboard = スノーボード = **スノボ** = *sunobo*
 Print club = プリントクラブ = **プリクラ** = *purikura*
 Word processor = ワードプロセッサ = **ワープロ** = *wa:puro*
 Personal computer = パーソナルコンピューター =
パソコン = *pasokon*

51

Ús del diccionari i altres curiositats

CATALÀ	ANGLÈS	JAPONÈS
planta arròs	rice plant	いね → <i>ine</i>
arròs cru	raw rice	米 → <i>kome / bei, mai</i>
arròs bullit	boiled rice	ご飯 → <i>gohan</i>
arròs	rice	ライス → <i>raisu</i>

* De la mateixa manera, també existeix un verb concret per a “coure/bullir arròs”.

52

Ús del diccionari i altres curiositats

CATALÀ	ENGLISH	JAPONÈS
Dilluns	Monday	月曜日
Dimarts	Tuesday	火曜日
Dimecres	Wednesday	水曜日
Dijous	Thursday	木曜日
Divendres	Friday	金曜日
Dissabte	Saturday	土曜日
Diumenge	Sunday	日曜日

53

Ús del diccionari i altres curiositats

CATALÀ	ENGLISH	JAPONÈS
bub bub	woof woof	wan wan
porc	oink oink	buu buu
xixuejar	whisper (ps)	hiso hiso
caminar un peu davant de l'altre, marxa...	walk	teku teku
sol, buit, trist, melancòlic	sad	samu zamu
(mirar) sense vergonya (-)	shamelessly (stare)	jiro jiro (miru)
plx-plx pluja de tempesta	(raining) softly (raining) heavily	shito shito zaaa zaaa

54

Ús del diccionari i altres curiositats

CATALÀ	ENGLISH	JAPONÈS
vent	wind	riri
tifó	typhoon	byuuu byuuu (taifuu)
palpitacions	heartbeats	doki doki
detonació	boom	doon
caure a terra amb cop sec (-) mala sort	thud, bad luck	pasah
cabells de punxa	spiky hair	bossa bossa
nou, brillant, flamant	shiny, sparkling	pika pika
llauna beguda calent d'una màquina	canned drink falling from a vending machine	boton

55

Ús del diccionari i altres curiositats

法王を覆おう！

Hōō o ōō!

Let's cover the Pope!

56

Bibliografia i recursos a Internet

- ✚ Editorials Kodansha, Tuttle...
- ✚ Recursos en línia: *Japan Foundation*
 - *Japanese language learning tools on Web* (<http://www.sabotenweb.com/bookmarks/language.html>)
 - *Meguro Language School* (<http://www.mlcjapanese.co.jp/>)
 - *Nihongo Resources* (<http://www.nihongoresources.com>)
 - *Excite Japan* (<http://www.excite.co.jp/>)
 - *Infoseek Japan* (<http://dictionary.www.infoseek.co.jp>)

57

Llengua japonesa

石の上にも三年

Ishi no ue ni mo san nen

ありがとう ございます